

17.

ACC. N:R M. 16625: 1-15.

Landskap: *Skåne* Upptecknare: *Ing-Marie Larsson ö. Ulf Green*
 Härad: ..... Berättare: *Elsa Blomdahl, Lathrupsg. 1. Eslöv*
 Socken: *Eslöv* Berättarens yrke: *fru*
 Uppteckningsår: *1965* Född år *1906* i *Eslöv*

FOLKLIVS-
 ARKIVET
 LUND

Stadsstraditioner. s. 1-15.

LMF 126

a-o

Skriv endast på denna sida.

M. 16625.

Ifylles av uppgiftslämnaren

Berättarens namn: Blomdahl Elsa Ragnhild
" födelseår: 1906
" födelseort: Eslöv
" yrke: Hemmanfru.

Makes/makas namn: Blomdahl Edmund Agvelonius.
" födelseår: 1902
" uppväxtort: Köpingebro
" yrke: Trädgårdsmästare.

Faders namn: Jönsson Per.
" födelseår: 1871
" uppväxtort: Tengelsås
" yrke i staden: Expeditor för tidn. "Arbetet" Eslöv
" yrke före ev. in-
flyttning till staden: Möbelsnickare.

Moders namn: Holmström Betty
" födelseår: 1880
" uppväxtort: Södervidinge.
" yrke i staden: Hemmafru.
" yrke före ev. in-
flyttning till staden: Sömmerska.

Farföräldrars yrke: Lantbrukare

Morföräldrars yrke: Bänvakt.

Antal syskon: 3.

16625:1

ACC. N:R M. L U F 126a

Först möbelsnickare därefter expeditör på tidningen Arbetet i Eslöv. Mycket politisk engagerad. Arbetstid på tidningen 0900-2200. Arbetsdagen var varierande lång. Arbetet varade hela året och bestod av att skriva artiklar, annoser, distribuera, inkasso, hålla expedition öppen. Lönen var knappt tilltagen och räckte precis till försörjningen, hade ej naturaförmåner. Kom i kontakt med arbetsgivaren på konferanser och tyckte om honom. Arbetsfester förekom ~~ej, men arbetsgivaren~~ ej. Arbetsgivaren var ej intresserad av sina anställdas privatliv. Blev gratulerad på sin 50-årsdag med ett bokverk. Höll ej ihop med sina arbetskamrater på fritid. Bildade själv fackföreningar bl.a träarbetarnas i Eslöv. De första åren arbetade han extra som byggnadsarbetare. Modern hade hemsömnad för Sahlins Konfektion några år och det inverkad ej på hemmets skötsel. Modern skötte allt i hemmet, barnhem anlätades ej. Moders arbetsdag bestod av hushållsgöromål av alla slag, sydde dessutom alla barnkläder. Tyckte bäst om att sköta hemmet familjen tyckte ej särskilt om när modern arbetade. Vid 7-års började barnen bära ut tidningar arbetstid 1500-1700 de fick ett par kronor i veckan av fadern. Alla arbete var lämpliga för barnom det behövdes. Regelbundet återkommande arbete i hemmet var hushållsarbete.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

16625:2.

ACC. N:R M. LUF 126 b

Betgatan 16 Eslöv. Huset var av sten där bodde 2 familjer, det byggdes i slutet av 1800-talet, byggherren är okänd. En veranda byggdes till. De flyttade när modern blev änka och berättaren gifte sig. DE ägde själv huset. Rummen var vardagsrum, sovrums, stora rummet. 3 st. Stora rummet användes vid högtidliga tillfällen endast på sommaren eftersom ingen eldstad fanns där. Olika arbete utfördes i kök och vardagsrum. Gäster mottogs i vardagsrummet. Barnen fick ej vistas i stora rummet. Far och mor och minsta barnet låg i sovrumsrummet. Övriga barn i vardagsrummet. Föräldrarna var relativt nöjda. Vardagsrummet var möblerat med soffa, bord, stolar och en skänk, sovrumsrummet med sängar och byrå, finrum, polerat valnötsbord, byrå, stolar och hög spegel. Möblerna var köpta nya och någon egen tillverkning. På väggarna fanns tavlor och bonader. På golven trassmattor och divanmattor. Man sandade ej golvet. Möbleringen var kanske någon enklare i andra hem som berättaren kände till. Möblerna i finrummet ansågs finare. Inga möbler i umgängeskretsen betraktades som för fina eller opassande eller gammalmodiga och enkla. Sängkläderna var madrass, underdyna, huvudkudde, täcke och lakan. Bostaden uppvärmdes av kamin. Köksspisen var en vedspis. I början var belysningen fotogenlampor, 1918 elektriskt ljus. Inga regler för när ljuset skulle vara tätt eller släkt.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

16625:3.

ACC. N:R M. L U F 126 c

Daglig kost: Morgon: kaffe, smörgås. Middag: Potatis, korv, sill, soppa, köttbullar, Efterrätt; kräm, fruktsoppa, Eftermiddagskaffe. Kvällsmat: havregröt, smörgås. Torsdag: Ärtor, soppa. Mjök och kaffe varje dag. Lever förekom. Blodkorv, hästkött fanns det motvilja mot. Sill förekom. Ingen fisk var motbjudande. Ärtor, morötter, blomkål, skär bönor äts. Tomater äts ej kom på 30-talet. Sällan sydfrukt. Köpte varor i affär, brödkörare. Köpte ej färdiglagad mat. Det bakades vetebröd och småkakor hemma. Bakugn fanns. Öl och dricka bryggdes ej. Grisslakt förekom till jul. Höns och kanin fanns för eget bruk. De förvarades i uthuset, de utfodrades av mor med säd och köksavfall. I trädgården odlades potatis och jordgubbar. Koloni anskaffades 1917 vid gamla Folkets Park. Maten både stektes och koktes i lika stora proportioner. Hus-hållsredskapen var som nu. Kaffet maldes i kvarn. Lingon, sill, ägg, skinka konserverades. 201 lingon konserverades, 5 kg sill saltades, 3 tjog ägg i vattenglas, 2 kg skinka röktes. Detta förvarades i källaren. Potatis, morötter, rödbetor förvarades också där. Normalt svalt ej familjen men under kriget var det svårt de fick äta paltbröd och endast elda på ett ställe. 4 måltider fanns, morgonmål kl. 7.30 middag kl. 12.00, eftermiddagskaffe kl. 15.00, kvällsmat kl. 18.00. Alla åt ej på samma gång. Ingen hade matsäck med sej. Måltid intogs alltid i köket och möbler behövdes ej flyttas. De satt i särskild ordning, barnen fick stå och tilläts tala något. Vid helg användes duk men annars vaxduk som kom 1900. Tog ofta ^{mat} direkt ur tillagningsfatet, pannor, stekjärn. Kniv gaffel sked användes, allt förvarades i skafferier. Finnare uppsättning fanns, den var inköpt och förvarades i skänken. Familjen hade sällan bjudning men om dukades med fina servisen och linneduk, det förekom i regel då soppa, pepparrotskött, stek, efterrätt. Ibland förekom kaffebjudning då kom kaffesevisen fram och det bjöds på hembakat och beställd tårta. Sprit, öl och vin förekom aldrig.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

16625: 4.

ACC. N:R M. L.U.F. 126 d

Kläder; Barn: sjömanskostym, helg: kortbyxor. Fader: kostym, väst. Moder: klänningar, långa kjolar, Olika vardag och söndag. Kläder köptes nya eller syddes hemma. Begagnade kläder köptes ej. Mor sydde eller ändrade nästan alla kläder. Symaskin fanns. Klädgåvor förekom ej. Föräldrarna hade vanliga skor och barnen tofflor. På sommaren gick barnen barfota. På vintern bars tofflor eller pjäxor. Skodonen köptes. De blev sulade av en skomakare. Pojkarna hade mössor mor och far hattar. På söndagen användes kubb. Inget känt om schalet eller yrkesdräkter. ALLA i den samhälls^{grupp} var ungefär lika klädda inget särskilt utmärkande och inget ansågs opassande. Det fanns eleganta kläder i andra samhällsgrupper, kontorister kallades manchettproletariatet, lantbor var mer klätt i vadmal och hemvävt. Kyrksamma klädde sig ej olika. Soc. dem. hade bredbrättiga hattar. Covercoat var modernt för alla pojkar en tid. Ändringar i klädedräkten för att en familj flyttat in till staden har inte berättaren hört talas om.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

16625:5.

ACC. N:R M. ¹²⁶LUF E.....

Berättaren kallade sina föräldrar mor och far, även när de talade med sina kamrater eller tilltalade föräldrarna. Nära bekanta tilltalas med efternamn. Inga särskilda tilltalsord till släktingar. Föräldrarna omtalade och tilltalade varandra mor och far. Ingen äldre släkting bodde i hemmet. Mor ~~sjätte~~ skötte spädbarnen, far hjälpte till. Barnen togs ut ibland av mor och far på promenad i barnvagn. Mor hade främst hand om uppfostran, far hjälpte till. Besträffningarna av barnen var pisk eller förmaningar. Aga förekom ej ofta. Vid sönderslagning av något förekom aga. Far utdelade den. Barnen skrämdes ej med polis eller någon annan. Kvällarna tillbringades med spel och läxor. Alla var med utom fadern. Barnen gjorde läxor och spelade, modern stickade eller sydde, far var på arbetsplatsen. De pratade mycket med varandra, barn med föräldrar och föräldrar sinsemellan. Barnen gick till sängs kl 18.00, föräldrarna kl 22.00. Familjen var ej tillsammans särskilt på lördag-söndagar. Familjen hade inga släktingar i staden. Men hade släktingar i Söder Viddinge och Hammarlunda. Under julen besöktes mormor i Söder-Viddinge, på sommaren besökte barnen henne. Besöken varade 2 dagar vid jul och fjoton dagar vid sommaren. Släktingar eller andra bodde inte hos familjen tillfälligtvis.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

16625:6.
ACC. N:R M. LUF \$26 f

Fadern brukade aldrig vara tillsammans med sina kamrater. Modern var tillsammans med vänninor sporadiskt, kaffedrickning förekom då. Föräldrarnas gemensamma vänner var bl.a. kyrkovärd Per Ohlsson, Betgatan, J. Bergkvist, Ellingevägen, Hyresgäster. De träffades enstaka gånger, varvid man drack kaffe. Familjerna i huset umgicks något. Barnkalas förekom endast en gång. Familjen deltog i IOGT fester. Utflyckter företogs till Sjöholmen, hela familjen deltog, fortskaffningsmedlet var tåg. Ibland gick familjen på bio, teater, dit man hade fribiljetter, cirkus, men aldrig konserter eller ofentliga danstillställningar, däremot till folketspark. Pojkarna utövade fri idrott hemma, med primitiva redskap. Bland leksakerna kan nämnas tennsoldater, bygglådor, dockor och dockvagn. Dessa var nyköpta, som mor och far köpt till födelsedagar och jul. De fick aldrig leka inomhus med sina kamrater. De lekte utomhus på gata eller gård, olika lekar: Fotboll, tafast, ringlek, rephopp, diabolo, toppoch kula. Det hände att barnen klädde ut sig, vid påsk och kalas. Barn gick ej omkring och sjöng för att titta pengar. Barnen var ute vid yngre ålder till kl 18, och vid äldre till kl 20. Föräldrarna ville ej att deras barn skulle delta i allmän dans. Gågbildningar förekom av både pojkar och flickor, ibland 30-40 från olika stadsdelar där alla fick vara med. Det förekom ofta slagsmål mellan olika stadsdelar. Det hände ej att ungdomar ordnade danstillställningar själv. Berättaren dansade själv ibland i folketspark. Men kamraterna dansade oftare och på mer allmänna danstillställningar.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

16625:7.

ACC. N:R M. LUF 126 G

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Dop:Förekom hemma.En gudmor fanns men ej faddrar.Dopklänningen var hemsydd. Familj och släkt var med,klädda i högtidskläder som var deras egna.Kaffe serverades.Gåvan var ofta en silversak.

Konfirmation:I Eslövs kyrka.Man fick helt nya kläder,som var mera likt de vuxnas kläder.Familj och möstrar var med,som var klädda i bästa kläder. Det hölls kalas med kaffe.Konfirmanden fick blommor.

Realexamen:Fest med familjen klädd i bästa kläder.Kaffedrickning.Gåvor av olika slag.

Förlovning:Antal ringar 1.Bjudning med mat för släkten.Några små gåvor.

Lysning:Släkt familj och vänner kom på kaffe.Gåvor av nyttokaraktär. Svensxa och möhippa förekom ej.

Bröllop:I hemmet eller pastorsexpeditionen.En ring till kvinnan.Fäst med mat för släkten.Vid detta tillfälle slaktades.

Silverbröllop och guldbröllop firades ej.

Begravning:Den döde lades i finrummet,man satte in ett litet altare.Släkt och vänner tog farväl av den döde.Begravningsplatsen:Eslövs kyrkogård.

Begravningsföljet var stort.Risning på gatan.Blommor,kransar och ljus och fanor.Två smågranar vid ytterdörren.Kaffedrickning före begravningen.Mat efteråt för de närmaste.Alla bar sorgkläder.

Födelsedag och namnsdag:Man fäste störst avseende vid födelsedag.Uppvaktning förekom.Man fick vykort.Faderns 50-års dag firades speciellt.Då förekom kaffedrickning i folketspark.Han hyllades men mycket gåvor och presenter,förutom släkt och vännerfirades han utav en hel del olikafackföreningsledarmöter och av arbetsledningen och arbetskamratersamt IOGT-ledareoch andra föreningsledare.

ACC. N:R M. 16625:8.
LUF 426 H

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Nyår:Hela familjen vakade in nyåret hemma.På nyårs dagen IOGT fest i folkets hus

Tettonhelg:Inga stjärn gossar.

Fastlag:Släta bullar utan grädde.Ingen särskild mat,och inget fastlags ris.

Påsk:Man klädde ut sig,och fäste pappersremsor på varandra.Ingen särskild klädsel långfredagen,men man höll sig stilla.På påskaftonåt man var sitt färgat ägg,inga ägglekar.

Valborg och första maj:Inga eldar.Majsjungning förekomoch demonstrations-tåg.

Pingst:Ofta utfärd till mor-eller farföräldrar.Lövpynkning i hemmet.

Midsommar:^B arnen ordnade majstång på gården kring vilken man dansade ringlekar.Inga eldar.

Märten:Gåsätning förekom ej i familjen.

Advent:Inga ljus och ingen advents stjärna.

Lucia:Lucia förekom ej,varken hemma eller i staden.Man åt hemmabakade lussekatter.Luciafestförekom på någon förening.

Jul:Förberedelserna var,bakning städning och slakt.Julskyltning förekom i mindre utsträckning,och på torget blåstes julen in.Julklappar och julgran förekom,dock ej jultomte.Ej dopp i gryta.Maträtterna var bl.a.

fisk ,gröt,skinka,leverkorv och sylta.Pynkteningen bestod av någon girlang Dans kring granen som hade levande ljus förekom på julafton.På juldagsmorgen gick man i julotta.

16625:9

ACC. N:R M. LUF 126 I

Vid sjukdomsfall anlätades läkare. Man skulle vara mycket sjuk isåfall. Man brukade anlita doktor Bolmsfödt. Man besökte "Sjöbogubben", han anlätades för nervtrassel eller halsont. Resultatet blev inget. Man brukade använda Salubrin för sår behandling, kanfer linnement, termogen vadd. Den sjuke brukade bäddas ner i en säng som stod i vardagsrummet, han fick upppassning med mat och medicin. Man mätte febern med febertermometer. Man brukade ligga hemma i det långstainna läkare anlätades. Sjukhus anlätades vid ^{besökande} brottokande operation. Man var rädd och skeptiskt inställd till sjukhus. Förlossning skedde i regel hemma, så även i berättarens hem. Man anlätade barnmorska. Barnen placerades på annat ställe. Efter förlossning låg modern 2-3 dagar. Barnet ammadades ett till ett och ett halvt år. Man hade en tvättbalja i brygghuset som man badade i. Barnen besökte skolbadet till helger. Ohyra fanns ej i huset, däremot råttor. Råttorna fångades i fällor. Man städade lite varje dag. Bland städredskap kan nämnas skurborste, skyffel och sopborste. Man tvättade i brygghuset. Småtvätt förekom sällan, stortvätt förekom ungefär varannan månad. I huset förekom gemensam stortvätt. Man använde såpa och ett tvättmedel som hette "Vita tvättbjörn."

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

16625:10.

ACC. N:R M. 126 j

Av socialhjälp förekom hyreshjälp till de fattiga med 20 kr. Efter ansökan fick man också gratis skolmaterial. Man fick även bränsle. Hjälpen var kommunal. Slutligen fanns fattiggården. Selskapet Jultomtarna från Eslöv lämnade kläder till barnen. Också Frälsningsarmen hjälpte sporadiskt. Man skulle vara utan inkomst för att få hjälp. Hjälpen ansågs ej vara tillräckligt. Mat utdelades vid jultid bl.a. av jultomtarna. Eslövs frivilliga hjälpförening utövade också välgörenhet. Det ansågs nedsättande att få hjälp. De gamla kom på fattiggården. Man ansåg att barnen skulle dra omsorg om sina föräldrar. Det vändast fattiggården, där det ansågs vara tråkiga förhållanden. Många gamla försökte dra sig fram genom att hugga ved och vara passop, men det var ej lönande. De arbetsförmögna omhändertog av familjen. Ingen hjälp kunde påräknas vid långvarig sjukdom. Arbetsgivarna gav ingen hjälp men samhället hade fattigvård och arbetarnas sjukkassa. Man fick ingen hjälp från grannerna.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

ACC. N:R M. ^{126 k} 16625: //.

Det var inga hushåll som slog sig samman om inköp. Familjen ägde inget gemensamt med andra familjer. Varorna blev inte billigare om man köpte i större partier. Det förekom inte gemensam prenumeration på tidningar, utan familjen hade själv en tidning. Det fanns en kooperativ handelsförening som bildades 1915-20. Man handlade mest där, fast det inte var populärt. Det fanns inget organiserat utbyte av arbetshjälp, man gjorde allt själv. Det fanns sjuk- och begravningskassor som kallades Eslövs arbetares sjuk- och begravningskassa, där fadern var medlem. Det var inte så omtyckt eftersom man var rädd för avgifterna. Till fackföreningen hade familjen en positiv inställning, medan grannerna var emot det. Inställningen ändrades efterhand. Det skedde efter ~~1909~~ 1909 års storstrejk, som man insåg att arbetarna måste vara eniga.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

16625:12.

ACC. N:R M. LUF 126 L

Familjen läste Arbetet, Mellersta Skåne. Familjen var socialdemokratisk, men ansåg att var och en fick ha den politiska åsikt som passade personen bäst. Fadern deltog alltid i förstamajdemonstrationerna. I umgängeskretsen var inte alla förtjusta över demonstrationerna. Även i arbetarklassen förekom motstånd, de höll sig då undan demonstrationståget.

Klasskillnaden var stor mellan dem som röstade på olika partier. Även inom familjen diskuterades de olika inställningarna. Inom arbetarklassen fanns det ingen större politisk skillnad, ej heller mellan kyrkliga och icke kyrkliga. Den politiska aktiviteten var livlig och det propagerades mycket, särskilt då i folkets park där det hålls propagandatal och föredrag. Fadern och brodern brukade gå på dessa möte. De gick endast på socialdemokratiska möten. Att tillhöra arbetarpartiet innebar inte något obehag, däremot kunde det innebära obehag att tillhöra komunisterna.

Uppskattade politiska namn var Branting, Per Danielsen från Malmö och även B. Lindfors, de uppskattades för att de ledde partiet.

Familjen tyckte inte om och hade inget intesse av kungadömet, Det förekom inga bilder på de kungliga i hemmet, men i andra hem var det mycket vanligt.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

16625:13.

ACC. N:R M. LUE 126 M

Familjen tillhörde statskyrkan men gick inte i kyrkan ofta. Mor och barnen gick på julotta. Grannerna sines emellan diskuterade inte religion eller kyrkosamfund. Man hade en tolerant inställning till frikyrkor. Husandakter förekom ej, det lästes inte ur bibeln. Barnens uppfostran var ej religiöst färgad. Aftonbön lästes med barnen. Gud som haver. Bordsbön förekom ej. Gud, himmel eller helvete i samband med straff förekom ej. Inga lekar ansågs vara syndiga. Barnen konfirmerades, men det fästes ingen större vikt vid detta utöver det konventionella. Ingen intresse fanns för borgarligen konfirmationer eller vigslar. Man hade en tolerant inställning till präster och statskyrkan. Omgångeskretsen hade ungefär samma syn på det religiösa livet.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

ACC. N:R **M. 16625:14** LUF 126 N

Familjen läste inte mycket, men dagstidningar lästes, även Allers Familjejournal. Dessa köpte man själv. Mycket positiv inställning till läsning- däremot mindre positiv i grannfamiljen. Föräldrarna uppskattade att barnen läste. Man hade dock inte råd till fortsatt studiegång. Man kunde finansiera fortsatta studier genom att arbeta på fritiden. Däremot var man rädd för att låna pengar till studier. De ur arbetarklassen som avlagt studentexamen eller högre ansågs som snobbar. De ur arbetarklassen som hade avlagt detta kunde arbeta som folkskollärare eller sitta på kontor. Föräldrar och barn diskuterade yrkesvalet. Föräldrarna ansåg att kontorsarbete var lämpligt. Men både barn och föräldrar ansåg att man ~~tax~~ fick ta det yrke som fanns för tillfället. Familjen finansierade utbildningen. De som bodde hemma under tiden behövde ej betala något hemma. Några medlemmar i familjen var anslutna till IOGT och man studerade svensk parlamentarism och teater.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

ACC. N:R M. 16625:15.
LUF. 126 0

Sjöhusen, Nordpolen, Ulvåsa, Jerusalem, Backarna. De olika områden i staden kallades Östra, Norra och Västra samt Södra delen. Familjen bodde i en- och en halv plans hus. Där fanns även något större hyreshus, små enfamiljshus och villor. Arbetare, hantverkare bodde oftast i sådana kvarter. Man hade en mycket god uppfattning om dem i ~~mycket~~ omgångskretsen, så var även fallet med fabriksarbetare, kontorister, tjänstemän. För fattiga arbetare hade man medlidande. Några motsättningar fanns ej mellan människorna i de olika stadsdelarna. Däremot fanns ej ehller någon särskilt sammanhållning mellan människor på samma gata eller stadsdel. Kroppsarbetare ansågs vara bra däremot tyckte man studenter var ~~snobbar~~ snobbar, hantverkarna var också bra, däremot kallades man kontorsfolk för mancheproletärer. Inställningen till bönder var inte heller god. Inställningen till präster och lärare var så god så.

Det fanns flera parker i staden, bl.a. stadsparken, folkets park och skytteskogen, även ett naturskyddsområde fanns. Alla samhällsgrupper besökte de olika parkarna. Promenadstråket gick runt Trollsjön. Alla gick där. På Storgatan samlades man på kvällerna för att prata, mest ungdomar. De äldre samlades i folkets hus.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND